

Työntekijä ei voi puolustautua luonnevikaista johtajaa vastaan

Nimimerkki "Onnellinen eläkeläinen".

Johtajan valtaa on lisätty valtionhallinnossa. Näin kuviteltiin tehostettavan virkamiestoimintaa. Idea voisi jopa toimia, jos valtion palveluksessa työskentelevät johtajat olisivat todellisessa talous- ja tulosvastuussa kuten liike-elämässä. Vaikka johtaja toimisi jatkuvasti lain vastaisesti tai käyttäisi holtittomasti valtion varoja, hänen toimintaansa ei Suomessa puututa.

Valtionhallinnon johtajien vallan kasvattaminen perustui virhearvioon, että kaikki johtajat ovat tasapuolisia ja täysjärkisiä. Näin ei kuitenkaan ole. Psykologisten testien perusteella etsittiin henkilöitä, joilla tunteet eivät vaikuta päätöksentekoon, mutta rationaalisten johtajien sijaan saatiinkin seulottua tunnekylmiä narsisteja. Olen kokenut ja seurannut sivusta monia murhenäytelmiä, joissa luonnevikainen johtaja aiheuttaa kärsimystä alaisilleen.

Narsisti jakaa henkilökunnan suosikkeihin ja sorrettaviin. Sorretut ajautuvat sairauslomalle tai lähtevät pois! Kun uusi työntekijä parissa vuodessa oppii alan perusasiat, hän lähteekin pois, kun huomaa narsistijohtajan usuttavan työntekijät toisiaan vastaan. Pahimmassa tapauksessa johtaja purkaa omat turhaumat viattomiin ihmisiin. Johtaja saattaa kuvitella, että hänen omat vihamieliset tunteensa ovat alaisten ajatuksia. Alaiset muuttuvatkin yhtäkkiä vaarallisiksi ja johtajan mielenmaisemaan ilmestyy kuviteltuja uhkauksia ja salaliittoja, jopa väärinkäytöksiä ja rikoksia. Jos johtaja valittaa jatkuvasti alaisistaan, niin se on paremminkin merkki hänen ongelmistaan kuin alaisten ongelmista. Työterveyshuolto on täysin hampaaton, koska johtaja vaihtaa firmaa, jos hänen johtamiseensa puututaan. Useimmat työterveyslääkärit ovat kyvyttömiä ymmärtämään sitä, että luonnevikainen johtaja voi keksiä mitä ihmeellisimpiä selityksiä alaisten pahoinvoinnille. Vika on aina narsistin tai psykopaatin alaisissa. Jos lasketaan työtehon heikkeneminen, sairauslomat, menetetyt työpäivät ja jatkuva uusien perehdyttäminen, niin luonnevikainen, suuripalkkainen johtaja on valtiolle kallis ja tuottamaton sijoitus.

Valtionhallinnon uuden palkkasysteemin tavoitteena oli palkita ahkerat, hyvää tulosta tekevät työntekijät ja parantaa näin kaikkien työmotivaatiota. Tuntemissani organisaatioissa palkankorotuksia ovat kuitenkin saaneet johdolle vaarattomat virkamiehet. Luonnevikainen johtaja pelkää työntekijää, joka ajattelee omilla aivoillaan ja on työssään tehokas. Narsisti on räyhäävä tuuliviiri, joka kokoaa ympärilleen hännystelijöiden hovin. Tämän ”johtoryhmän” tehtävä on

johtajan kilven kiillottaminen ja siinä sivussa omien etujen maksimoiminen, mikä tapahtuu mm. ”tiedottamalla” työtovereiden toiminnasta. Siltä toiselta osapuolelta (parjaamisen kohteelta) johtaja ei kysy, kuinka asia todellisuudessa on. Näin sisäinen informaatio yksipuolistuu ja turvattomuus lisääntyy: kuka on seuraava uhri? Pelko vie voimia ja häiritsee työntekoa.

On tervettä masentua, jos johtaja kohtelee työntekijää mielivaltaisesti. Työterveyshuollon tarjoamat masennuspillerit ja unilääkkeet eivät auta, jos tilanne ei muutu! Luonnevikaisen johtajan kanssa ei kannata keskustella, varsinkin kahdenkeskisiä tilanteita on syytä välttää. Narsisti kaunistelee asiat oman etunsa mukaisiksi. Hänen muistiinsa, puheisiinsa ja lupauksiinsa ei kannata luottaa. Rähäämistä ja uhkailua ei pidä pelästyä – se on aina merkki johtajan heikkoudesta ja keinottomuudesta. Kaikki tapahtumat on syytä kirjata välittömästi ja sanatarkasti päivämäärineen ja kellonaikoineen.

On pidettävä koko ajan mielessä, että kohteeksi joutunut ei ole syyllinen tapahtuneeseen. Narsisti valitsee usein kohteekseen virkamiehen, joka on erityisen tunnollinen tai suosittu työntekijä. Narsisti ei halua, että työpaikalla voidaan hyvin; alitajuisesti hän toivoo, että muut ovat yhtä onnettomia kuin hän itse. Narsisti on hyvin yksinäinen ihminen, koska häneltä puuttuu kyky aitoon vuorovaikutukseen. Hän näyttää koko ajan ja on taitava manipuloija. Jos työpaikalla tapahtuu laittomuuksia ja törkeää kohtelua, asiantuntijat ja esimiehet puolustavat kiusaavaa johtajaa. Kiusattu alainen tai ryhmä leimataan syntipukiksi ja ongelmat lakaistaan maton alle. Mihin ovat joutuneet johtajien esimiehet, joilla oli selkärankaa puuttua väärinkäytöksiin? Lakien tarkoituksena ei ole suojella kykenemättömiä virkamiehiä. Lait on luotu suojelemaan ihmisiä mielivallalta - myös johtajien mielivallalta.

Narsistijohtajat ovat vieneet sekä työn ilon että työviihtyvyyden. Minulle riitti nelisenkymmentä vuotta kurjistuvaa työelämää. Aika kului rattoisasti, kun istuimme turhissa tiimikokouksissa, joissa kukaan ei uskaltanut avata suutaan, ettei joutuisi johdon silmätikuksi. Työnteon sijaan pyöritimme turhia papereita, joiden pyhiä periaatteita kukaan ei noudattanut – eivät edes johtajat itse. Toimimattomat uudistukset veivät työmotivaation. Olisin odottanut johtajilta tasapuolisuutta, työrauhaa ja tervettä järkeä. Hyvä itsetunto ja itsetuntemus olisivat olleet bonusta, empatia- ja vuorovaikutuskykyinen ihmistuntija ihannejohtaja.